

UTILAREA ECONOMIEI AGRARE DIN SUD-VESTUL ROMÂNIEI CU INVENTAR AGRICOL ÎN PERIOADA DINTRE CELE DOUA RĂZBOAIE MONDIALE

Problema crucială a agriculturii românești în perioada dintre cele două războaie mondiale a reprezentat-o, potrivit aprecierii reputatului economist Virgil Madgearu, înzestrarea tehnică, gradul de dotare cu unelte și mașini agricole¹. Menținerea unor rămășițe semifeudale, predominarea micii proprietăți, slaba dezvoltare a unei industrii proprii constructoare de mașini și de utilaje agricole au determinat o insuficiență dotare a agriculturii românești cu mașini și utilaje agricole².

Nivelul scăzut de înzestrare tehnică s-a făcut simțit în toate domeniile de activitate ale economiei agrare. De altfel, documentele P.C.R. au subliniat în repetate rânduri insuficiența tehnicii agricole din România burghezo-moșierească și consecințele acestei stări de lucruri asupra productivității agriculturii românești. Pe de altă parte, economiștii vremii, în marea lor majoritate, au scos în evidență adeseori aceeași situație din agricultura țării noastre. Virgil Madgearu afirma la câțiva ani după criza economică: „Caracterului cerealist al agriculturii românești ar urma să-i corespundă o înzestrare tehnică bogată. În realitate, insuficiența inventarului mort este una din cauzele principale ale randamentului scăzut al producțiunii agricole țărănești”³.

La insuficiența cantitativă a inventarului agricol s-a adăugat calitatea inferioară a mașinilor și uneltelor agricole, preponderența acelor de scăzut randament, cât și întreținerea lor necorespunzătoare în multe cazuri. Referindu-se la această realitate, economistul I. C. Vasiliu remarcă în anul 1941: „În general, o bună parte din inventarul mort folosit de agricultorii noștri este de calitate inferioară și rău întreținut. Cu deosebire plugurile, grapele, și rarițele sînt instrumente agricole primitive... mașinile de treierat erau în mare parte trecute de limita uzaju-

---

¹ V. Madgearu, *Orientarea agriculturii românești*, în „Viața agricolă”, an 22, nr. 5—6 din 1—15 martie 1931, p. 105.

² *Istoria economiei naționale a României*, sub red. prof. dr. doc. M. A. Lupu, Edit. did. și pedag., Buc. 1974, p. 423.

³ V. Madgearu, *Evoluția economiei românești*, Buc., 1939, p. 69.

lui normal, fiind vechi și exploatate la maximum, iar căruțele și mai ales carele folosite în multe regiuni în gospodării erau rudimentare⁴.

Totodată, înzestrarea tehnică a fost direct determinată de gradul de dezvoltare a relațiilor capitaliste, constituind unul din principalii indicatori ai stadiului de intensificare a agriculturii. Valoarea mașinilor și uneltelor agricole — aprecia Lenin — constituia expresia statistică cea mai exactă a măsurii în care agricultura este intensivă. „Concurența creată de capitalism — menționa Lenin — și dependența agriculturii față de piața mondială, au făcut ca transformarea tehnicii să devină o necesitate, iar scăderea prețurilor la cereale a accentuat în mod deosebit această necesitate⁵. Pornind de la această realitate, constatăm o inegalitate a distribuției avuției tehnice a agriculturii pe regiuni geografice, în funcție de gradul de dezvoltare a capitalismului, de structura proprietății, de măsura în care s-au menținut rămășițele semifeudale.

Cît privește structura bazei energetice a agriculturii, dominantă era folosirea energiei animale, cea mecanică fiind utilizată într-o proporție mai mică. Pe de altă parte, înzestrarea tehnică a gospodăriilor țărănești a fost în mare măsură condiționată de mărimea proprietății și de veniturile obținute. Documentele vremii indică că numai gospodăriile mari moșierești și ale țăranimii înstărite posedau tractoare, locomobile, mașini de treierat, semănători, mașini de secerat etc., în timp ce majoritatea țăranimii, cu deosebire cea săracă, deținea, în cel mai bun caz, inventar de redus randament. În toată perioadă de după războiul mondial — relatea I. C. Vasiliu în anul 1939 — „proprietatea mică și fără-mișcată pe care o avem, nu s-a putut servi de un utilaj agricol multumitor⁶.

Analiza detaliată a utilizării tehnice a agriculturii din sud-vestul României ne pune în evidență multiple aspecte din viața satelor, de reală importanță pentru cunoașterea situației țăranimii, a zbuciumului și nevoilor prin care a trecut în perioada interbelică. O primă constatare care se impune este aceea că înzestrarea tehnică a economiei agricole din sud-vestul României se înscrie pe coordonatele generale din întreaga țară, firește cu unele nuanțări generate de particularitățile locale.

Economia agrară din sud-vestul României, în primii ani postbelici, a purtat din plin amprenta marilor dificultăți provocate de războiul mondial. Potențialul de muncă al țăranimii a fost simțitor redus ca urmare a numărului ridicat al celor căzuți pe câmpurile de lupte, al invalizilor și al privațiunilor nenumărate la care au fost supuse majoritatea familiilor de țărani. Încă de la începutul războiului, spre exemplu, au fost rechiziționate din comuna Ghilad un număr de 300 trăsuri

⁴ I. C. Vasiliu, *Problema inventarului agricol în România*, Buc., 1941, p. 11.

⁵ V. I. Lenin, *Opere complete*, vol. 3, p. 218—219.

⁶ I. C. Vasiliu, *Agricultura*, în „Aspecte ale economiei românești“, Buc., 1939, p. 74.

cu doi cai și întregul echipament necesar⁷. Din comuna Jadani s-au rechiziționat peste 100 vagoane cereale și 50 de cai⁸.

Cu deosebire populația românească din satele bănățene a fost lovită de abuzurile autorităților austro-ungare, fiindu-i rechiziționate produsele, animalele, căruțele⁹. În comuna Maidan, de pildă, datorită mobilizării pe front a multor săteni și a repetatelor rechiziții de inventar agricol, animale și căruțe o parte a pământului arabil a ajuns în paragină. Soțiile celor plecați pe front, copiii și bătrînii rămași acasă, au ajuns într-o stare de adevărată istovire în urma muncilor neîntrerupte pe care trebuiau să le înfăptuiască¹⁰.

Greutățile multiple provocate de războiul mondial majorității gospodăriilor țărănești au determinat și o deteriorare a inventarului agricol. În numeroase localități s-a resimțit o serioasă lipsă de animale de muncă, de căruțe și chiar de alte unelte agricole. Numărul atelajelor agricole era cu totul necorespunzător, după cum reiese și din tabelul de mai jos¹¹, acoperind doar în restrînsă măsură necesitățile impuse de o cultură rațională a pământului:

Comuna	Plug	Grasă	Tăvălug	Mașini secerat	Mașini treierat	Mașini semănat
Felnac	300	280	25	2	6	—
Firiteaz	150	150	20	2	2	5
Fibiș	305	305	40	3	3	14
Munar	120	120	12	—	1	12
Secușigiu	350	350	10	40	4	—
Fiscut	160	152	17	5	2	9

Înfăptuirea statului național român unitar, deschiderea de noi posibilități pentru valorificarea producției din agricultură, dar mai ales aplicarea Reformei agrare au accentuat dezvoltarea agriculturii din sud-vestul României pe calea capitalismului. Moșierimea și burghezia rurală manifestă interes sporit pentru procurarea inventarului și tehnicii adecvate. În același timp, chiar și o parte a gospodăriilor țăranilor mijlocași și a celor împrumutate au căutat să-și procure utilajul agricol de strictă necesitate, cu prețul unor mari sacrificii și renunțări, dar mai cu seamă prin acumularea de importante datorii la bănci și cămătari.

Deși nu s-au efectuat statistici complete care să ilustreze în mod clar această situație, totuși datele privind unele localități reliefează o

⁷ Arh. Stat. Timișoara, fond *Colecție N. Ilieșiu*, vol. I, p. 465—467.

⁸ *Ibidem*, p. 113.

⁹ *Ibidem*, vol. II, p. 680; 754.

¹⁰ *Ibidem*, vol. VI, p. 1485.

¹¹ Arh. Stat. Timișoara, fond *Serviciul Agricol Timiș-Torontal*, dosar 36/1921, f. 12—16.

preocupare pentru îmbunătățirea dotării agriculturii cu inventar agricol, după cum rezultă și din exemplele de mai jos:¹²

Comuna	Pluguri		Grape		Căruțe		Mașini semănat	
	1923	1928	1923	1928	1923	1928	1923	1928
Cebza	150	190	160	215	147	165	20	19
Gier	153	162	114	116	103	142	15	29
Macedonia	156	236	75	239	150	310	2	12
Tolvădia	184	272	90	196	200	180	23	44

Trecerea în mai mare măsură a burgheziei rurale și moșierilor la forme capitaliste intensive de exploatarea a pământului, ponderea superioară, în raport cu alte regiuni ale țării, a proprietății moșierești și chiaburești în sud-vestul României¹³, caracterul comercial mai evoluat al economiei agrare din această zonă au stimulat și înzestrarea agriculturii cu inventar agricol. După calculele efectuate de economistul Gh. Șt. Ciulei, valoarea medie a inventarului mort în Banat se ridică la 936 lei/Ha față de 760 lei/Ha în Moldova¹⁴. Reliefind aceeași utilare mai bună a economiei agrare din sud-vestul României, dr. Ion Luca Ciomac, menționa: „Banatul și sud-vestul Transilvaniei ocupă locul de frunte în ceea ce privește întrebuințarea mijloacelor mecanice“¹⁵. De altfel și suprafața medie, potrivit datelor publicate în Enciclopedia României, ce revenea unei mașini agricole în sud-vestul României era inferioară mediei pe țară¹⁶.

Afirmatiile unor economiști privind *gradul ridicat* de înzestrare tehnică al agriculturii bănățene nu corespundeau *însă decât parțial* realității. Nu odată s-a exagerat superioara utilare a gospodăriilor rurale din sud-vestul României. Concluziile formulate de o serie de economiști porneau în primul rând de la situația burgheziei rurale și nu de la cunoașterea în profunzime a realităților din viața satului bănățean. Spre a oferi un exemplu arătăm că economistul Gh. Șt. Ciulei, menționa, în urma anchetei întreprinse în 50 de gospodării, că „în Banat întilnim aproape la fiecare agricultor pe lângă plug, căruță, grapă de fier, rariță și la unii chiar mașini de semănat“¹⁷. Cât de departe de realitate era această apreciere rezultă din însăși documentele epocii și datele statistice alcătuite de autoritățile timpului.

¹² *Ibidem*, dosar 43/1923 și 94/1928.

¹³ Vezi I. Munteanu, *Contribuții privind structura proprietății din Banat în anii 1934—1938*, în „Analele Universității din Timișoara“, seria Șt. sociale vol. I, fasc. 2/1976, p. 137—145.

¹⁴ Gh. Șt. Ciulei, *Bugetele țărănești în 1931*, în „Studii privitoare la prețuri și rentabilitate“, p. 73.

¹⁵ Dr. I. L. Ciomac, *Despre stările agrare din Transilvania sub regimul maghiar și cercetări asupra situației exploatărilor agricole după reforma agrară*, Buc., 1931, p. 129.

¹⁶ *Enciclopedia României*, vol. III, Economia națională, p. 341—342.

¹⁷ Gh. Ciulei, *op. cit.*, p. 73.

Firește, nu subapreciem *progresele înregistrate* în acest domeniu de agricultură bănățeană și mai ales eforturile, sacrificiile făcute de masele țărănești pentru procurarea inventarului agricol, de care erau strâns legate veniturile și chiar nivelul lor de trai. Pentru a ne face o primă imagine asupra utilizării tehnice a agriculturii din sud-vestul României în perioada interbelică, redăm datele înserate în statisticile din 1927¹⁸ și 1937¹⁹ alcătuite de Ministerul Agriculturii și Domeniilor:

Județul	Arad		Caraș		Severin		Timiș-Torontal	
	1927	1937	1927	1937	1927	1937	1927	1937
Pluguri	40 033	55 634	18 475	22 314	22 077	30 208	58 373	73 355
Mașini semănat	5 594	6 306	77	136	771	1 502	8 075	11 874
Mașini secerat	358	516	20	27	23	34	2 916	5 054
Batoze	541	600	231	226	93	348	945	986

Strădaniile de procurare a inventarului agricol de strictă necesitate sînt evidente în toate cele patru județe, deși marea majoritate a țărănimii a avut de suportat consecințele deosebit de grave ale crizei economice. Analizînd însă atent datele statistice respective ne putem ușor da seama de importanțul decalaj ce exista între cele patru județe. În județul Timiș-Torontal, considerat ca unul din județele cu agricultura cea mai dezvoltată din țară, și în județul Arad, utilarea tehnică era superioară, sub toate aspectele, în raport cu situația din județele Caraș și Severin. Această diferență era mai accentuată la utilizarea de randament sporit: secerători, semănători, batoze, trioare, tractoare.

Semnificativă în această privință este situația și dinamica inzeștrării economiei agrare din cele patru județe cu tractoare:

	Arad	Caraș	Severin	Timiș-Torontal
1927 ²⁰	176	6	32	515
1943 ²¹	477	45	87	1 251

O serie de factori au contribuit la menținerea acestui decalaj, între care amintim: existența unor întinse suprafețe arabile în județele Arad și Timiș-Torontal; organizarea mai rațională a exploatării terenului cultivabil; existența a numeroase gospodării aparținînd burgheziei rurale;

¹⁸ *L'Agriculture en Roumanie*, Album statistique, Buc., 1929, p. 74—76.

¹⁹ *Statistica mașinilor și uneltelor agricole pe anul 1937*, Buc., 1939, p. 4—7.

²⁰ *L'Agriculture en Roumanie*, Album statistique, . . . , p. 74—76.

²¹ Arh. Stat. Timișoara, fond *Inspectorat. Agricol Timișoara*, dosar 5/1943, f. 141.

posibilitățile superioare de valorificare a produselor agricole²² ș.a. Cu cât agricultura poate fi mai intensivă — sublinia revista „Plugarul bănățean“ — agricultorul „are posibilitatea să cultive mai multe feluri de plante, cari bineînțeles, unele din ele, cer mai multă muncă și capital la jugărul cadastral. Acest lucru se verifică întocmai în județul nostru (Timiș-Torontal — n.n.). Gospodăriile din partea de vest a județului, unde terenul este mai bun, sînt mai bine înzestrate cu capital de exploatare decît cele cu terenuri slabe“²³.

Concludente în acest sens sînt datele privitoare la utilarea economiei agrare din diferite zone ale sud-vestului României, așa cum rezultă din recensămîntul agricol efectuat în anul 1941. Regiunile agricole din zonele de șes ale județelor Arad, Severin și mai ales Timiș-Torontal au cunoscut o mai bună înzestrare cu inventar de exploatare, în raport cu cele din sudul Banatului, cu zonele piemontane și montane, unde mica proprietate avea o preponderență absolută, iar suprafețele arabile mai restrînse limitau, în condițiile României interbelice, posibilitățile de utilizare rațională a mașinilor. Citeva exemple sînt semnificative:

Numărul mașinilor și atelajelor în regiunile agricole²⁴:

Reg. agric.	Nr. exploatații	Pluguri	Grape	Semănători	Secerători
Orșova	4927	2676	1134	4	3
Teregova	6509	3865	2496	154	6
Făget	6305	3840	3040	232	5
Bozovici	5488	3832	2215	18	4
Sasca	4709	2354	1957	20	10
Radna	2945	1303	1206	330	5
Aradul Nou	9177	4603	1266	1175	397
Centrală (Tim.)	11 397	5580	5457	1286	652
Ciacova	6837	4386	4369	1004	341
Jimbolia	5591	3837	3279	1074	853
Periam	8743	5479	4490	1604	848
Sînicolaul M.	7596	4507	3883	1104	403
Vinga	7221	3928	3949	1072	621

Raportînd la numărul de exploatații, observăm că o semănătoare revenea la: 1 232 exploatații în regiunea agricolă Orșova și doar la 5,4 exploatații în plasa Periam; la 235,4 exploatații în regiunea agricolă Sasca și doar la 6,9 în plasa Sînicolaul Mare. O secerătoare revenea la 1 642 exploatații în regiunea agricolă Orșova; 1 261 în plasa Făget; 1 371 în Bozovici; 589 în Radna și doar la 6,5 exploatații în regiunea agricolă Jimbolia; 10,3 exploatații în plasa Periam etc.

²² I. Munteanu, *Problema cooperăției agricole în s-v. României*, lucrare aflată sub tipar în volumul Ziridava (XIII) Arad, 1980.

²³ *Plugarul bănățean*, an 9, nr. 5 din 1 mai 1936, p. 7.

²⁴ *Recensămîntul agricol din 1941*, vol. I, Buc., p. 6, 49, 150, 170.

O trăsătură caracteristică a economiei agrare din sud-vestul României, la fel ca din întreaga țară, era definită de înzestrarea tehnică necorespunzătoare din punct de vedere al numărului de mașini și unelte agricole existente în raport cu totalul exploatațiilor agricole din județele bănățene.

Printre factorii importanți care au contribuit la utilizarea tehnică necorespunzătoare a agriculturii din sud-vestul României menționăm: preponderența micii proprietăți țărănești incapabile să-și procure mașini costisitoare; menținerea rămășițelor semifeudale; decalajul accentuat între prețurile produselor agricole și cele industriale; politica fiscală apăsătoare a cercurilor conducătoare prin care s-au redus simțitor venitul real al gospodăriilor țărănești; slaba dezvoltare a industriei autohtone de utilaj agricol etc.

Insuficiența inventarului agricol, *cu toate progresele incontestabil realizate*, se făcea simțită în toate domeniile de activitate ale agriculturii și constituia principala cauză a *randamentului scăzut înregistrat de producția agricolă țărăneasă*.

Deosebit de convingătoare pentru ilustrarea acestei realități sînt datele recensămîntului agricol din anul 1941:

Numărul mașinilor și uneltelor agricole pe județe²⁵:

Județ	Nr. exploatații	Pluguri	Grape	Semănători	Secerat.	Căruțe
Arad	79 387	37 686	32 605	6 478	704	36 481
Caras	35 019	19 616	15 451	209	67	18 256
Severin	44 237	26 243	20 568	1 970	83	25 786
Timiș- Torontal	89 237	53 876	51 224	10 709	5 217	50 591

În foarte multe localități gradul de utilare cu mașini agricole era extrem de redus, contribuind „într-o măsură însemnată la caracterul extensiv și nerațional al agriculturii”²⁶. Se poate constata, potrivit rezultatelor recensămîntului agricol²⁷, că un mare număr de exploatații agricole nu dispuneau de pluguri, grape, căruțe și mai ales de mașini, de semănat și secerat. Dacă ținem seama de faptul că o serie de exploatații au fost înregistrate cu două sau mai multe mașini și unelte (cele ale burgheziei rurale și moșierimii) putem aprecia că ponderea celor lipsite de inventar era mult mai ridicată.

²⁵ *Recensămîntul agricol din 1941*, Buc., p. 6, 49, 150, 170.

²⁶ C. Grigoriu, *Mașinismul în agricultură*, în „Viața agricolă”, an 22, nr. 9—12 din 1 mai—15 iunie 1931, p. 265.

²⁷ Statistica a luat în considerație numărul exploatațiilor agricole, care nu este identic cu numărul gospodăriilor sau al familiilor cu ocupații agricole.

Nr. exploatațiilor lipsite de²⁸:

Județul	Pluguri	Grape	Căruțe	Semănători	Secerători
Arad	41 701	46 782	42 906	72 909	78 683
Caras	15 403	19 568	16 763	34 810	34 952
Severin	17 994	23 669	18 451	42 267	44 154
Timiș-T.	35 361	38 013	38 646	78 528	84 020

Situația reliefată de recensământul agricol din anul 1941 este confirmată și de anchetele și statisticile întreprinse la sate de autoritățile locale. Ancheta efectuată de I.S.B.C. (Institutul Social Banat-Crișana) în anii 1934—1935 în localitatea Belinț indica că din cele 542 gospodării 273 erau lipsite de orice mașină agricolă, numărul atelajelor de diferite feluri era doar de 253 bucați. Doar 44 gospodării dispuneau de inventar agricol complet, restul gospodăriilor îl aveau incomplet sau erau lipsite cu totul²⁹. În urma cercetării sociologice desfășurată de Serviciul Agricol al județului Severin în comuna Bata s-a constatat că cele 304 gospodării dispuneau de: 154 pluguri, 157 căruțe, 103 prășitori și doar un tractor³⁰. Cele 83 gospodării din localitatea Bulci posedau 40 pluguri, 18 căruțe, 13 prășitori³¹.

Autoritățile locale din mai multe comune bănățene efectuează în anul 1936 o minuțioasă investigație asupra dotării gospodăriilor țărănești cu inventar tehnic. Rezultatele demonstrează o gravă deficiență, chiar și în localitățile cele mai dezvoltate agricol.

Comuna	Nr. gospodării	Nr. gospodăriilor lipsite de:			
		Pluguri	Grape fier	Rarițe	Căruțe
Recaș	742	241	310	582	271
Giarmata	1 012	342	947	977	313
Parța	600	274	590	573	193
Ianova	527	136	141	497	302
Jebel	880	111	850	867	215
Balinț	525	373	429	525	95

Pe lângă factorii amintiți, una din cauzele importante care a frînat considerabil procesul de înzestrare a economiei agrare cu inventar tehnic a constituit-o criza agrară, ale cărei efecte s-au prelungit și după

²⁸ Calculat pe baza datelor din *Recensământul agricol din 1941*, vol. I, p. 6, 49, 150, 170.

²⁹ *Anchetă monografică în comuna Belinț*, Timișoara, 1938, p. 281.

³⁰ Arh. Stat. Timișoara, fond *Serviciul Agricol Severin*, dosar 25/f.a., f. 1.

³¹ *Ibidem*, f. 10.

anul 1933. Scăderea resurselor financiare ale țărănimii în anii crizei ca urmare a prăbușirii prețurilor produselor agricole³², creșterii impozitelor și taxelor comunale, accentuarea poverii datoriilor agricole³³ la care se adăuga lipsa de sprijin din partea statului prin neacordarea de credite ieftine, au influențat considerabil, în sens negativ, posibilitățile gospodăriilor țărănești de a-și procura inventar nou. Semnificativă în această privință este situația vânzărilor de unelte și mașini în România³⁴:

Vinzări (tone)	1927	1929	1930	1931	1932	1933	1935	1937
unelte	6 501	5 659	4 727	2 453	2 018	3 165	4 396	7 328
mașini	8 877	11 258	4 341	1 095	661	1 489	1 747	5 816

În același sens a acționat și menținerea unor prețuri foarte ridicate la unelte și mașini. De pildă, prețul unui tractor Renault ușor (10/20 H.P.) era în 1929 de 190 000 lei, iar a unui tractor Lanz-Buldog (15/30 H.P.) de 279 000 lei³⁵; o mașină de semănat costa în anul 1931 suma de 23 000 lei (echivalând aproape cu 1 vagon grâu)³⁶; un plug costa între 2 750—3 600 lei; o grapă de fier între 1 000—2 100 lei; o vînturătoare 9 000 lei, un tăvălug între 13 000—14 250 lei³⁷.

Criza financiară în care se zbătea majoritatea țărănimii, marele decalaj între prețurile produselor agricole și cele industriale („foarfeca prețurilor“) au pus numeroase gospodării țărănești în situația nu numai de a nu-și putea procura unelte și mașini noi, dar și întreținerea celor vechi a avut de suferit. Rezultatul a fost că în multe localități s-a recurs la plugul cu grindei de lemn, cu brăzdare lucrate la cel mai nevoieș fierar din sat, la grapa de mărăcini și la multe alte atelaje agricole scoase din uz pînă atunci³⁸. De la izbucnirea crizei, se menționa în anul 1936 în revista „Plugarul bănățean“, majoritatea agricultorilor „nu au reușit să-și procure inventar agricol nou, ba mulți dintre ei cu greu pot face față cheltuielilor întreținerii inventarului mort, mașini, unelte agri-

³² Prețul grîului, de pildă, a scăzut pe piața din județul Timiș-Torontal de la 7,3 lei/kg în anul 1929 la 2,5 lei/kg în anul 1932. Cf. Arh. Stat. Timișoara, fond *Serviciul Agricol Timiș-Torontal*, dosare 106/1930; 95/1932; 8/1933.

³³ Vezi I. Munteanu, *Problema datoriilor agricole în sud-vestul României*, în „Analele Universității din Timișoara“, seria Șt. sociale, vol. I, fasc. 1/1976, p. 143—147.

³⁴ V. Madgearu, *Evoluția economiei românești*, Buc., 1939, p. 75.

³⁵ *Buletinul Agriculturii*, an 10, seria II, vol. VI, nr. 11—12/1929, p. 223.

³⁶ Arh. Stat. Timișoara, fond *Camera Agricolă a jud. Timiș-Torontal*, dosar 25/1935, f. 45—72.

³⁷ *Buletinul agricol al Camerei de Agric. a jud. Arad*, an 3, nr. 17—18/1933, p. 21.

³⁸ A. Cherdivărescu, *Stocul actual și cel strict necesar de unelte și mașini agricole*, în „Viața agricolă“, an 30, nr. 2/1939.

cole etc. Aceasta este situația în care se află majoritatea agricultorilor noștri³⁹.

Documentele vremii subliniau în repetate rânduri consecințele grave ale crizei economice asupra înzestrării cu inventar agricol a gospodăriilor țărănești. În raportul Camerei de Comerț și Industrie din Timișoara pe anul 1930 se făcea precizarea că din cauza „lipsei de mijloace și datorită și crizei economice care a redus prețul cerealelor la minimum, situația agricultorilor s-a înrăutățit așa de mult încît în timpurile de față nu se mai fac investițiuni în mașini agricole noi, neputîndu-se obține nici comenzi însemnate de reparațiuni. Populația agricolă sărăcește pe zi ce trece și putem afirma cu toată certetea că sărăcirea populației și reducerea puterii ei de consumație... a avut repercusiunile cele mai hotărîtoare asupra industriei mașinilor agricole. Situația precară în care se găsește această industrie fără îndoială că este o consecință a situației disperate a clasei agricole⁴⁰.

Consecințele grave ale crizei economice asupra înzestrării agriculturii cu inventar sînt menționate și de Camera de Comerț și Industrie din Arad drept principala cauză a dificultăților prin care trecea „comerțul cu fierării“. Această branșă, se arată în raportul pe anul 1930, este în strînsă legătură cu situația agriculturii. Ori, agricultorii, în urma „scăderii prețurilor cerealelor nu au fost în situația ca să-și poată completa uneltele agricole, ei s-au mulțumit cel mult cu repararea celor vechi. Mașini de semănat nu s-au vîndut de loc⁴¹. În orice caz „potrivit datelor statistice alcătuite de organele administrative și agricole comunale, în multe localități se constată în anii crizei economice o stagnare sau chiar o reducere a dotării cu inventar agricol. Oferim cîteva exemple⁴² din localitățile județului Timiș-Torontal:

Comuna	Pluguri		Grape		Mașini secerat	
	1928	1933	1928	1933	1928	1933
Comloșul Mare	222	223	143	126	50	12
Bobda	176	160	140	160	18	1
Petroman	229	156	147	130	4	5
Otelec	147	130	134	105	6	6
Pesac	285	250	279	142	7	5
Bucovăț	209	165	219	157	3	2

Anii crizei economice au cunoscut o restrîngere a utilizării chiar și a mașinilor existente, cu deosebire a tractoarelor, datorită măsurilor financiare luate de cercurile conducătoare și scăderii rentabilității economiei agrare în general. Prețul ridicat al petrolului și benzinei pe plan intern, impozitele și taxele puse asupra mașinilor au determinat redu-

³⁹ *Plugarul bănățean*, an 10, nr. 5 din 1 mai 1936, p. 7.

⁴⁰ Arh. Stat. Timișoara, fond B.N.R. — filiala Timișoara, dosar 1/1930, f. 169.

⁴¹ *Buletinul Cam. de Comerț și Ind. Arad*, an 2, nr. 2/1930, p. 16.

⁴² Arh. Stat. Timișoara, fond *Serviciul Agricol Timiș-Torontal*, dosar 1—3/1930.

cerea activității acestora. Cu atât mai mult cu cât numeroase gospodării țărănești, lipsite de animale de tracțiune, n-au mai avut posibilități să închirieze tractoare pentru aratul pământului datorită taxelor ridicate pretinse de proprietari⁴³, în raport cu veniturile tot mai reduse ale țăranilor în urma prăbușirii prețurilor agricole.

Din datele culese de ziarul „Voința Banatului” în anul 1931, ca urmare a anchetei efectuate la sate, rezultă că valoarea cheltuielilor pentru lucrarea unui jugăr teren arabil cu ajutorul mașinilor se ridică la 1 445 lei, în timp ce valoarea producției/jugăr a scăzut pînă la 1 400 lei. Din acest calcul, preciza redacția ziarului, poate „vedea oricine situația precară a agricultorilor, fiindcă... atunci cînd speșele avute au depășit suma întregă a produsului, atunci unde este costul muncii proprietarului? De unde mai poate plăti acest țăran datoriile contractate pe la diferiți meseriași și comercianți? Din ce mai poate plăti dările către stat și comună⁴⁴.”

Recunoscînd aceeași realitate, șeful regiunii agricole Ciacova făcea precizarea în anul 1931 că „tractoarele se întrebunțează foarte puțin datorită cheltuielilor foarte mari. Activitatea tractoarelor în plasa Ciacova stagnează aproape complet⁴⁵. Iar șeful regiunii agricole Gătaia menționa tot în anul 1931. „Pînă la urcarea prețurilor pentru petrol, benzină etc., stocul de tractoare a dat rezultate foarte bune. Acum lucrările făcute cu tractorul sînt nerentabile, țăranii întrebunțează mai mult animalele de muncă. În multe cazuri agricultorii nu sînt în stare să plătească taxele și dobînzile⁴⁶.”

Încercînd să „argumenteze” slaba productivitate a economiei agrare, Camera de Agricolă a județului Timiș-Torontal făcea precizarea că stocul de tractoare existent „nu poate fi utilizat din cauza prețurilor prea ridicate la petrol, benzină, ulei. Dar nici la noi cumpărături nu se poate gîndi nimenea astăzi decît pe cale de asociere. Ori și acestea sînt în prezent cu neputință⁴⁷. În ceea ce privește activitatea mașinilor de treierat, datorită prețurilor scăzute la cereale și a impozitelor mari „multe din ele vor fi scoase din funcțiune și treieratul va trebui să se facă iarăși cu caii pentru că agricultorii nu pot plăti taxa de 16—20% la mașini⁴⁸. Se accentua astfel caracterul extensiv al agriculturii din sud-vestul României.

Politica de clasă în domeniul agrar a cercurilor dominante din România, aruncarea greutăților crizei asupra mășelor muncitoare au redus astfel considerabil posibilitățile țăranimii de a-și procura unelte

⁴³ În județul Caraș (mai 1931) aratul și semănatul unui hectar costa 800 lei. Prășitul unui hectar (iunie 1931) în județul Arad se ridică la 200—250 lei. Cf. Arh. Academiei de Științe Agricole și Silvice București, fond I.C.A.R., dosar 15/1931.

⁴⁴ *Voința Banatului*, an 11, nr. 37 din 30 august 1931, p. 2.

⁴⁵ Arh. Stat. Timișoara, fond Camera de Agric. a jud. Timiș-Torontal, dosar 13/1931, f. 167.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 215.

⁴⁷ *Comunicările Cam. de Agric. a jud. Timiș-Torontal*, an 4 nr. 15, 1 aug 1931, p. 3—5.

⁴⁸ *Ibidem*.

și mașini pe măsura cerințelor producției. Proprietatea moșierească și a burgheziei rurale din sud-vestul României, mai numeroasă decât în alte regiuni ale țării, suportând mai ușor consecințele crizei economice, a putut trece, odată cu redresarea prețurilor la produsele agricole, și cu sprijinul statului, la procurarea de noi unelte și mașini pentru cultivarea rațională a pământului și creșterea productivității. În schimb gospodăria țărănească s-a redresat mult mai greu de pe urma crizei, fapt ce explică și existența unui foarte mare număr de gospodării lipsite de atelajele de strictă necesitate, după cum releva recensământul agricol din 1941 cit și alte documente ale vremii.

Anchetele monografice întreprinse de echipele studențești în vara anului 1938 pun clar în lumină această realitate. Dacă înzestrarea economiei agrare cu semănători, secerători, tractoare, batoze prezintă o superioritate evidentă față de celelalte regiuni ale țării, în schimb dotarea cu pluguri și grape, atelaje specifice gospodăriei țărănești mici, este aproape aceeași.

Nr. hectare arabile ce revin la 1⁴⁹:

	Plug	Grapă	Semănătoare	Secerătoare	Tractoare
Banat	5,0	5,5	88,9	73,7	112,4
Crișana	7,3	9,5	326,2	23,3	1 167,1
Transilvania	4,3	4,5	525,4	262,7	145,0
Oltenia	7,8	11,4	180,2	529,9	794,8
Moldova	4,9	5,2	456,3	1 512,8	504,3
Muntenia	3,2	14,0	485,5	503,0	880,2

Trebuie reținut faptul că numărul mașinilor agricole, al tractoarelor a sporit mai cu seamă în zonele de vest ale Banatului⁵⁰, unde burghezia rurală și moșierimea ocupa un loc mai important și unde economia agrară — era mai avansată. În regiunile agricole unde țărănimea săracă reprezenta forma tipică de proprietate, evoluția utilării economiei agrare a fost mult mai lentă. Referindu-se la înzestrarea tehnică a localităților din Clisura Dunării în anul 1938, Alexandru Moisi aprecia că „lăsa mult de dorit luând în considerare vremurile în care trăim, întrucât în unele comune — Moldovița și Padina Matei — abia acum străbate plugul de fier; iar de grăpă de fier încă nu se pomenește, folosindu-se și azi cea de spini”⁵¹.

⁴⁹ 60 sate românești cercetate de echipele studențești în vara 1938, vol. II. Situația economică, Institut. de Șt. Sociale ale României, Buc., 1941, p. 130.

⁵⁰ Numărul tractoarelor în regiunile agricole:

	Periam	Centrală	Ciacova
în anul 1928 —	80	64	35
în anul 1935 —	108	70	47

Cf. Arh. Stat. Timișoara, fond *Serviciul Agricol Timiș-Torontal*, dosar 94/1928, f. 183—217 și fond *Prefect. jud. Timiș-Torontal*, dosar 58/1935, f. 25—29.

⁵¹ Alex. Moisi, *Monografia Clisuri*, 1938, p. 94.

Starea de inferioritate a micii proprietăți în ceea ce privește inventarul agricol s-a manifestat nu numai sub raport *cantitativ ci și calitativ*. Diferența între burghezia rurală și țărănimea mijlocașă și săracă se făcea simțită mai ales la mașinile de productivitate sporită, care marceau trecerea agriculturii pe baza tehnicii moderne (tractoare, batoze, secerători, semănători)⁵². Redăm, spre exemplificare, datele statistice referitoare la situația din județul Arad, pe categorii de proprietăți⁵³:

Nr. mașinilor agricole raportate la 100 exploatări:

Categoria de proprietate (ha)	Pluguri	Grape	Mașini semănat	Mașini secerat	Tractoare	Căruțe
0— 5 ha	27,53	26,32	1,49	0,03	0,02	
5— 10 ha	79,11	79,50	11,78	0,76	0,20	
10— 20 ha	112,01	104,07	36,55	4,53	0,46	
20— 50 ha	156,05	138,93	59,15	11,11	2,80	
50—100 ha	259,73	228,85	76,51	28,85	8,72	
100—200 ha	198,46	153,84	60,07	26,15	50,76	
200—500 ha	262,16	193,24	75,67	31,08	13,51	
Peste 500 ha	187,09	130,64	53,22	35,48	4,83	

Rapoartele și statisticile alcătuite de șefii regiunilor agricole din județul Timiș-Torontal confirmă aceeași realitate:

Nr. tractoarelor pe categorii de proprietăți⁵⁴:

Proprietatea	Regiunea agricolă			
	Vinga	Periam	Lipova	Sinnicolaul Mare
0—10 ha	0	3	1	5
Peste 10 ha	34	57	14	35
Morari, mecanici	0	20	0	27

Dacă ținem seama de faptul că proprietatea pînă la 10 Ha reprezenta cca 86—88% din totalul proprietăților în regiunile agricole respective, înțelegem pe deplin gravul decalaj în utilizarea tehnică, starea de mare inferioritate în care se găsea gospodăria țărănească. Consemnând această stare de lucruri, șeful regiunii agricole Gătaia menționa: „Există un stoc de tractoare în proprietatea agricultorilor mijlocii (între 10—50 Ha — n.n.) și mari”⁵⁵. În regiunea agricolă Ciacova — precizau organele locale — mașinile de semănat sînt în proprietatea marilor și mijlocii proprietari... Majoritatea sătenilor sînt așa de săraci încît nu-și pot procura mașini și de aceea 72% dintre săteni seamănă grîul

⁵² O. Parpală, *Aspecte din agricultura României. 1920—1939*, Edit. Acad. R.S.R., Buc., 1966, p. 90—91.

⁵³ *Buletinul Informativ al M.A.D.*, an 4, nr. 5, 1 martie 1933, p. 162.

⁵⁴ Arh. Stat. Timișoara, fond *Serviciul Agricol Timiș-Torontal*, dosar 94/1928, f. 183—217.

⁵⁵ Idem, fond *Camera Agricolă a jud. Timiș-Torontal*, dosar 13/1931, f. 167.

(cu mîna) prin împrăștiere⁵⁶. Chiar și într-un raport al Camerei de Agricultură din județul Timiș-Torontal se recunoștea că „mașinile de secerat mecanice sînt numai pe moșiile mari”⁵⁷.

Punînd în evidență aceeași realitate, dr. Luca Ciomac, nota într-un documentat studiu: „În general observăm, că exploatările mici nu posedă mașini și mijloace de transport costisitoare, căci prețul lor ridicat implică și o folosire neîntreruptă, care însă nu se poate asigura în astfel de gospodării”⁵⁸. Insuficiența pămîntului de cultură pe care o resimțeau zeci de mii de familii țărănești din sud-vestul României era astfel agravată și de o înzestrare tehnică necorespunzătoare, fapt ce contribuia direct la accentuarea exploatării țărănimii sărace de către moșierime sau burghezia sătească.

În urma unei anchete sociologice întreprinse în plasa Margina, cunoscutul publicist democrat Ion Clopoțel, nota următoarele: „Dacă bugetele comunale ar permite sau dacă s-ar întemeia cooperative și sindicate agricole, ar putea intra în sate autotractoarele și ar fi o adevărată binefacere pentru cei săraci, nevoiți să aștepte cu aratul pînă ce isprăvesc cei înstăriți”⁵⁹. Analizînd consecințele slabei dotări tehnice asupra economiei agrare, șeful regiunii agricole Gătaia făcea precizarea că trioarele și selectoarele se găseau numai în proprietatea moșierilor și burgheziei rurale care pretindeau însă taxe mari, ceea ce a limitat selecționarea seminței de către țărănimea săracă⁶⁰.

La fel ca în întreaga țară la insuficiența dotării tehnice a economiei agrare din sud-vestul României s-a adăugat *calitatea inferioară, randamentul scăzut* al inventarului existent. Statistica mașinilor și uneltelor agricole pe anul 1937 consemna existența în cele patru județe din sud-vestul României a 84 114 pluguri cu grindeu de lemn, 83 586 pluguri din fier. Existau 98 192 grape de lemn și doar 67 535 grape din fier. Decalajul era și mai pronunțat în județele Caraș și Severin. În județul Caraș, de pildă, economia agrară dispunea de 17 868 pluguri de lemn și 4 446 pluguri din fier, de 10 509 grape din lemn și doar de 4 349 grape din fier⁶¹.

Și în județul Timiș-Torontal existau spre sfîrșitul perioadei interbelice numeroase localități unde plugurile cu grindeu din lemn și grapele din lemn depășeau numeric atelajele similare din fier, de randament sporit și rentabilitate superioară⁶². Statisticile timpului consemnează prezența și folosirea unui număr de unelte de muncă rudimentare, mai

⁵⁶ *Ibidem*, f. 219.

⁵⁷ *Comunicările Cam. de Agric. a jud. Timiș-Torontal*, an 4 nr. 15, 1 aug. 1931, p. 3—5.

⁵⁸ Dr. I. L. Ciomac, *op. cit.*, p. 129.

⁵⁹ I. Clopoțel, *Sociografie românească. Ancheta plășilor muntoase Margina, Almaș, Vașcău, Beiuș, Cluj*, 1928.

⁶⁰ Arh. Stat. Timișoara, fond *Cam. de Agric. a jud. Timiș-Torontal*, dosar 13/1931, f. 218.

⁶¹ *Statistica mașinilor și uneltelor agricole pe an 1937*, Buc. 1939, p. 4—7.

⁶² Arh. Stat. Timișoara, fond *Cam. de Agric. a jud. Timiș-Torontal*, dosar 16/1936.

ales de grape, chiar și în regiunile agricole cele mai bine înzestrate cu inventar, după cum rezultă și din următoarele date raportate de organele agricole locale⁶³:

Reg. agricolă	Pluguri			Grape	
	grindeu lemn	fier	cu 2 brazde	lemn	fier
Periam	2 217	2 292	1 028	4 506	1 446
Ciacova	329	3 754	606	3 964	898
Centrală	527	4 149	551	3 335	1 014

O bună parte a mașinilor de treierat, potrivit informațiilor primite de la sate de Serviciul Agricol al județului Timiș-Torontal, erau tipuri foarte vechi, din perioada anilor 1866—1891 și mai puține din anii 1901—1906. Referindu-se la această stare de lucruri, revista „Pagini agrare și sociale” menționa⁶⁴: „În ceea ce privește treieratul, acesta constituie un adevărat scandal. Toate hîrburile rămase de la marii proprietari, au fost cumpărate de fel de fel de speculanți, reparate ca vai de lume, încît izbutesc să risipească în pae, să sfarme sau să amestece cu pămîntul cca 15—20% din recoltă”.

Și în această privință se poate remarca starea de inferioritate în care se afla mica proprietate. La gospodăriile țărănești parcelare a predominat inventarul agricol de redusă rentabilitate: plugul cu grindeul de lemn, grape de lemn sau chiar de mărăcini, în timp ce burghezia rurală și moșierimea folosea atelaje și mașini ce îngăduiau o cultivare rațională a pămîntului.

În asemenea condiții era firesc ca și productivitatea agriculturii să fie la aceste categorii ale burgheziei rurale și moșierimii la un nivel superior față de mica proprietate. Agricultorii ce posedau inventar corespunzător, de calitate superioară, își efectuau lucrările agricole la timp, profitau de condițiile atmosferice favorabile. Toate acestea au dus la obținerea unor recolte mai mari pe unitatea de suprafață în comparație cu gospodăriile țăranilor săraci, condamnate la folosirea unor metode înapoiate de cultură⁶⁵.

La gospodăriile mari — recunoșteau instituțiile agricole locale — arătura se face mai adînc, în timp ce la țăranimea săracă cultivarea rațională a pămîntului „lasă de dorit”⁶⁶. Micii proprietari înainte de semănat doar ciuruiău grîul, iar burghezia rurală și moșierimea dădeau sămînța prin trior și selector, obținînd astfel și producții de calitate superioară⁶⁷. Sămînța era bine selecționată la proprietatea mare față de gospodăria țărănească, relata Camera de Agricultură a județului Timiș-Torontal, și

⁶³ Idem, fond *Serviciul Agricol Timiș-Torontal*, dosar 94/1928, f. 183—217.

⁶⁴ *Pagini agrare și sociale*, an 6, nr. 7—8, aprilie 1929, p. 122.

⁶⁵ O. Parpală, *op. cit.*, p. 91.

⁶⁶ Arh. Stat. Timișoara, fond *Cam. de Agric. a jud. Timiș-Torontal*, dosar 13/1931, f. 134.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 127.

de aceia existau deosebiri atît în ceea ce privește producția cît și calitatea⁶⁸.

În multe cazuri țărani săraci, lipsiți de animale de muncă sau atelaie agricole, erau nevoiți să apeleze, contra unor sume importante, la inventarul burgheziei rurale și moșierimii sau să-și unească forțele mai multe familii pentru cultivarea puținului pămînt ce-l posedau. Alexandru Moisi, în lucrarea menționată, specifică că în Clisura Dunării „se sapă în loc să se are” și că „nu-i de considerat timpul ca trecut cînd trei—patru locuitori punînd cîte 6—8 boi la plug ară de două degete adîncime”⁶⁹.

Proprietarii mici — menționau organele agricole județene — datorită lipsei de vite și mașini corespunzătoare, erau nevoiți a „se asocia cîte 4 familii pentru a ara potrivit”⁷⁰. Ancheta întreprinsă de Institutul Social Banat-Crișana în comuna Sîrbova în anii imediat următori crizei economice pune în evidență cu claritate situația extrem de dificilă a țărănimii sărace din cauza lipsei de inventar. Țărănilor împroprietăriți prin Reforma agrară“ după ce li s-a dat pămîntul, nimeni nu s-a mai interesat de nevoile lor pentru exploatarea acestui pămînt. Din această cauză, acești gospodari sînt siliți să se asocieze între ei pentru a-și completa numărul de vite și uneltele necesare lucrărilor agricole sau să muncească la alții cu brațele pentru ca în schimb să li se dea și lor plugul sau grapa spre a cultiva terenul ce posedă”⁷¹.

Slaba înzestrare a gospodăriei țărănești cu inventar agricol, calitatea inferioară a acestuia au determinat o redusă productivitate a economiei agrare țărănești, producții scăzute la unitatea de suprafață cultivată, recolte de calitate inferioară față de cele obținute de burghezia rurală și moșierime. Țărani săraci și mijlocași munceau mult cu inventarul lor de calitate inferioară, dar produceau puțin. Sînt semnificative în această privință datele privind producția de grâu în anul 1933 în cîteva regiuni agricole din sud-vestul României⁷²:

	Ciacova	Lugoj	Caransebeș	Făget	Pincota
Proprietatea mare q/ha	11,32	12,0	11,5	9,4	17,5
Proprietatea mică q/ha	9,95	10,17	7,77	7,64	13,63

Analizînd, pe baza datelor statistice și a documentelor din perioada interbelică, stadiul de utilare a economiei agrare din sud-vestul Româ-

⁶⁸ *Ibidem*, f. 143.

⁶⁹ Alex. Moisi. *op. cit.*, p. 95.

⁷⁰ Arh. Stat. Timișoara, fond *Cam. de Agric. a jud. Timiș-Torontal*, dosar 13/1931, f. 134.

⁷¹ *Monografia comunei Sîrbova*, Timișoara, 1939, p. 197.

⁷² Arh. Stat. Timișoara, fond *Serviciul Agricol Severin*, dosar 372/1933, f. 25—95; fond *Serviciul Agricol Timiș-Torontal*, dosar 16/1933, nepaginat Arh. Stat. Arad, fond *Serviciul Agricol Arad*, dosar 13/1935, f. 570.

niei constatăm o înscriere pe coordonatele realităților din întreaga țară. Deși, în unele regiuni agricole, din vestul Banatului, a existat o mai bună dotare tehnică, mai cu seamă cu mașini agricole și tractoare, în ansamblul agriculturii din această parte a țării, înzestrarea cu inventar era necorespunzătoare, atât cantitativ cât și calitativ. Numeroase gospodării țărănești, mai cu seamă mica proprietate, era lipsită de atelaje agricole, chiar și de acelea de strictă necesitate: pluguri și grape. Calitatea multor atelaje agricole era inferioară, neîngăduind o cultivare rațională a pământului, fapt ce va avea consecințe asupra situației țărănimii, a nivelului ei de trai.

IOAN MUNTEANU

THE EQUIPMENT OF THE AGRARIAN ECONOMY IN THE SOUTH-WEST
OF ROMANIA WITH AGRICULTURAL IMPLEMENTS BETWEEN
THE TWO WORLD WARS.

(S u m m a r y)

The technical equipment of the agrarian economy in the south-west of Romania during the two world wars recorded a series of progress. The landowners and the rural bourgeoisie showed an increased interest in obtaining the agricultural machines. A part of the peasantry succeeded to assure the agricultural implements of strict necessity all the cost of great material sacrifices and by accumulating debts in bouks.

In spite of all efforts made there was not assured a corresponding technical endowment of the agrarian economy. About half of all the exploitation did not dispose of ploughs, and harrows, and the existant agricultural machines belonged to the landowners and the rural bourgeoisie. The unequal repartition of the landed stock, the predominance of the poor peasantry hampered the technical equipment of the agrarian economy in the south-west of Roumania, fact with consequences on the agricultural productivity and on the leaving level of the peasantry masses.